

Tarjei Haaland/Greenpeace 23.10.2000

Dansk netto-eksport af kulbaseret el er en tidsindstillet bombe under dansk klimapolitik

Danmark er det land i EU, der har den største overkapacitet - bestående af gamle/ældre kulfyrede enheder. Den rene overkapacitet - udover 20% i reserve - er omkring 2000 MW.

Denne store overkapacitet bidrager til, at Danmark under visse betingelser vil kunne levere en netto-eksport af el på op mod 18 TWh - med en mer-emission af CO₂ på op til 13 mio. tons i perioden op mod år 2012.

Det er, hvad jeg (Greenpeace) har kaldt en tidsindstillet bombe under Danmarks klimapolitik.

Overhead 1 viser dette, hvor henholdsvis elsektorens og den totale CO₂-emission (faktisk og korrigeret for netto-eleksport) er angivet for perioden 1975 til 2012. Det politisk vedtagne loft for elsektorens CO₂-emission gældende for 2001-2003 er også vist.

Overhead 2 viser Danmark klimamålsætning på 21% reduktion af de 6 Kyoto-gasser i 2008-12 i.f.t. 1990/95 (fra 76,3 til 63,6 mio. tons CO₂-ækvivalenter). Med udgangspunkt i et korrigeret basisår ses det, at den mulige mer-emission p.g.a. nettoeleksport kan komme til at betyde, at Danmark reelt ikke reducerer sin emission af de 6 Kyoto-gasser i.f.t. 1990-niveau.

I betragtning af, at Danmark hører til top-10 blandt verdens lande m.h.t. CO₂-emission pr. indbygger, at Danmark i EU-sammenhæng har forpligtet sig til at reducere Kyoto-gasserne med 21%, at reelle reduktioner i I-landene er en forudsætning for at klimaforhandlingerne ikke strander og for at udviklingslandenes også vil påtage sig reduktionsforpligtelser, og at Danmark gerne skulle bevare sin troværdighed og rolle som en drivende kraft i klimaforhandlingerne, så vil en sådan mer-emission af CO₂ fra dansk netto-eleksport være en klimapolitisk katastrofe.

I "Klima 2012" konkluderer man, at *"det er regeringens vurdering, at der er etableret og vil kunne etableres virkemidler, som samlet sikrer, at 21 pct.-målsætningen for de 6 drivhusgasser i den første budgetperiode 2008-12 kan opfyldes"* (s. 25).

Men også, at en af forudsætningerne er, at *"der fastsættes kvoter i perioden 2008-12, som hindrer nettoeksport for elsektoren, således at eventuel eleksport modsvares af køb af internationale kvoter"* (s. 15).

Hvis det besluttes - forligspartierne bag elreformen skal forhandle herom i 2001 - at opretholde kvoter på den danske elsektors CO₂-udledning i perioden 2008-12, så kan det ifølge "Klima 2012" følge to modeller:

"Et dansk system kan enten være en direkte del af et internationalt handelssystem eller alternativt et nationalt system, hvor elsektoren ikke kan handle med kvoter internationalt.

Som en del af et internationalt system vil en overskridelse af den tildelte CO₂-kvote skulle modsvares af opkøb af kvoter internationalt og vil dermed ikke belaste det danske drivhusregnskab.

Under et nationalt system vil det danske regnskab ikke blive belastet, hvis afgiften for at overskride kvoten er tilstrækkelig høj, og den internationale elpris tilstrækkelig lav".

Greenpeace mener principielt, at de industrialiserede lande – herunder Danmark - skal opfylde sine respektive Kyoto-forpligtelser ved reelle reduktioner hjemme. Vi konstaterede derfor med tilfredshed, at Svend Auken i.f.m.presse mødet (29/3 2000) ved offentliggørelsen af "Klima 2012" udtalte:

"Vi vil skære de 21 procent af udledningen af drivhusgasser, som vi lovede i Kyoto, og vi vil gøre det hjemme hos os selv. Hvis vi skal benytte de såkaldte Kyoto-mekanismer – handel med klimakvoter, projekter i u-landene og andre former for samarbejde med andre lande – skal det kun ske for at smøre et lag ekstra flødeskum på miljølagkagen. Kyoto-mekanismerne skal lægges oven i de 21 procent. Hvis vi tager dem i brug, skal det være for at overopfylde vore egne forventninger". ("Aktuel" 30/3 2000).

Derfor ville det også være helt undergravende for dansk klimapolitik og Danmarks internationale troværdighed, hvis Danmark bringer sig i en situation, hvor en netto-eleksport enten betyder, at hele – eller dele af – 21 procent-reduktionen skal "modsvares af opkøb af kvoter internationalt" eller via brug af andre Kyoto-mekanismer (model 1) eller reelt ikke opfyldes (model 2).

Danmarks troværdighed klimapolitisk ville kunne ligge på et meget lille sted, hvis Danmarks reelle udslip af CO₂ og andre drivhusgasser i 2008-12 lå på samme niveau som i 1990 – selvom vi gennem hjemlige virkemidler kan reducere udslippet med 21% - fordi danske elproducenter ville kunne tjene lidt ekstra på at netto-eksportere store mængder kulbaseret el, som kunne modregnes eksempelvis gennem at investere i skovrejsnings-projekter i udviklingslande (CDM-projekter).

På denne baggrund er det mildest talt ikke betryggende, når Finansministeriet i deres "Miljøvurdering af finanslovsforslaget for 2000" bl.a skrev:

"Den forventede pris for kvoter på det internationale marked er imidlertid forbundet med betydelig usikkerhed. Danmark bør købe kvoter på det internationale marked, såfremt dette viser sig billigere end at reducere udledningen nationalt" (s. 90).

I de igangværende internationale forhandlinger om de grundlæggende regler og betingelser for brug af Kyoto-mekanismerne (handel med kvoter, JI og CDM) kræver en række lande med USA, Canada, Australien og Japan i spidsen, at skov-projekter/sinks skal kunne inddrages i CDM – projekter som opererer med priser helt ned til 30 kr/ton CO₂ (1 US-dollar pr. tons C).

Betryggende er det heller ikke, at man i Finansministeriets "Miljøvurdering af finanslovsforslaget for 2001" kan læse, at *"en fremskrivning af udledningen af drivhusgas viser, at udledningen i 2010 vil være på samme niveau som udledningen i 1990. Korrigeres fremskrivningen for eleksport reduceres udledningen med 16 pct"* (s. 22). Eller at den svenske "Energimyndigheden" i deres "Elmarknaden 2000" uden videre regner med, at Danmark i 2010 har en netto-eleksport på 18 TWh (tabel 2, s. 6).

Der er med andre ord lagt op til – især fra Finansministeriet - at Danmarks klimapolitik i høj grad skal styres af markedet (elmarkedet og markedet for Kyoto-mekanismerne).

Overhead 3 viser sammenhængen mellem markedets elpris og strafafgiften/kvotepriisen, samt break-even kurver for henholdsvis et gammelt og et nyt kulfyret kraftværk. I det skravede område

til venstre i diagrammet vil det ikke kunne betale sig med eksport fra danske kulfyrede kraftværker – i det skraverede felt til højre vil det kunne betale sig.

Den vedtagne strafafgift på 40 kr/ton CO₂ kun høj nok til at forhindre netto-eksport af kul-baseret el, så længe den gennemsnitlige elpris holder sig på det nuværende lave niveau (10-12 øre/kWh). Hvis elprisen i løbet af nogle år bevæger sig op mod det forventede niveau omkring 22 øre/kWh, som er den marginale produktionspris i nye naturgasbaserede anlæg, så skal strafafgiften øges til mindst 150-200 kr/ton CO₂.

Hvis man vil undgå dansk netto-eksport af kul-baseret el, som ville undergrave dansk klimapolitik, så er det helt uansvarligt at håbe på, at markedet i sig selv vil forhindre det. Der skal direkte indgreb og regulering til:

dels reel skrotning af gamle/ældre kulfyrede enheder, som bidrager til den store danske overkapacitet – et virkemiddel som det (deværrer kun) er op til de danske elproducenter selv at beslutte at tage i anvendelse. Og

dels at elsektorens CO₂-loft forlænges udover 2003, så dette fra 2005 og fremefter tilsvarende den målforudsatte CO₂-emission fra elsektoren, samt at strafafgiften for overskridelse af loftet hæves betragteligt (til 150-200 kr/ton CO₂) – en beslutning som det er op til regering og folketing at træffe.

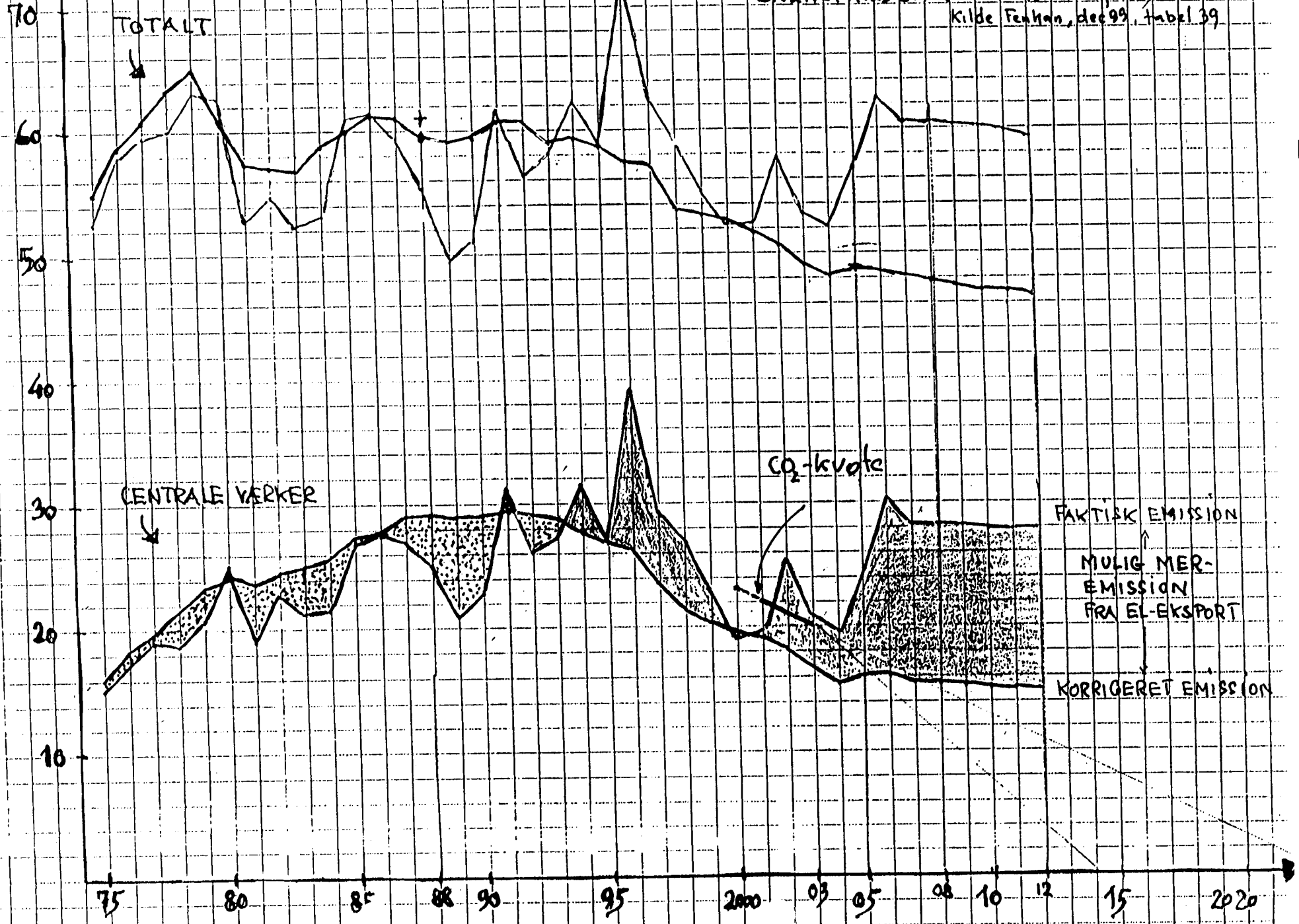
Denne strafafgift skal bibeholdes både i tilfælde af et nationalt og et internationalt handelssystem realiseres. I sidstnævnte tilfælde skal denne (straf)afgift anvendes som reguleringsmekanisme (buffer), som kan sikre, at omkostningen ved anvendelse af Kyoto-mekanismer bliver højere end omkostningen ved at netto-eksportere kulbaseret el.

Greenpeace skal derfor opfordre til en klar politisk markering inden COP6 af, at Danmark vil foranstalte det nødvendige for at hindre denne ovenfor omtalte totale undergravelse af dansk klimapolitik.

Mio tons
CO₂

CO₂-EMISSION I DANMARK FRA FOSSILE ENERGIKILDER (excl. Int. transport)

Kilde Fekhan, dec 99, tabel 39

EMISSION AF 6 KYOTO-GASSER

MIO.
TONS
CO₂-
ÆKVIVA-
LENER

